

Mindent a Gazdasági Versenyhivatalról

Gazdasági
Versenyhivatal

Mindent a Gazdasági Versenyhivatalról

Ismertető füzet
a Gazdasági Versenyhivatalról

2017

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL MEGALAKULÁSA	4
A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL FELADATAI	5
A HIVATAL JOGÁLLÁSA, SZERVEZETE, ALAPÉRTÉKEI	6
A HIVATAL MŰKÖDÉSÉNEK ÉS JOGALKALMAZÁSI FELADATAINAK JOGI HÁTTERE	11
VERSENYFELÜGYELETI ÉS MÁS JOGALKALMAZÁSI TEVÉKENYSÉG	20
A VERSENYSZABÁLYOK MEGSÉRTÉSE MIATTI IGÉNYEK MAGÁNJOGI ÉRVÉNYESÍTÉSE ÉS A KÖZÉRDEKŰ IGÉNYÉRVÉNYESÍTÉS	25
VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG	26
A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE	27
JOGSZABÁLYOK	28
A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL SZERVEZETE	29

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL MEGALAKULÁSA

A Gazdasági Versenyhivatal (*GVH vagy hivatal*) a piaci verseny szabadságán és tisztaságán őrködő autonóm államigazgatási szerv, amely az Országgyűlés ellenőrzése mellett működik. A hivatal a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény hatályba lépésével egyidejűleg, 1991. január 1-jén kezdte meg működését.

A jelenleg is hatályos, többször módosított a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (versenytörvény) 1997. január 1-jén lépett hatályba. Mind a magyar versenyjogi szabályokat, mind a GVH jogállását, szervezeti és működési kereteit, valamint eljárásainak rendjét ez a törvény határozza meg. A hivatal életében is fordulatot hozott Magyarország európai uniós csatlakozása, amellyel a GVH tagja lett az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságából és a tagállami versenyhatóságokból álló Európai Versenyhatóságok Hálózatának¹, s a magyar mellett az európai uniós versenyjog alkalmazása is a feladatává vált.

¹ European Competition Network – ECN.

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL FELADATAI

A GVH-nak a piacgazdaság működésében betöltött – a verseny szabadságával kapcsolatos – szerepe, hogy a köz érdekében, a hosszú távú fogyasztói jólétet és így a versenyképességet is növelő módon érvényt szerezzen a hatáskörébe tartozó versenyjogi rendelkezéseknek, valamint, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel általában is támogassa a versenyt, vagy ahol verseny nem lehetséges, illetve nem a legjobb eredményt adja, elősegítse a versenyt megteremteni vagy pótolni hivatott állami szabályozás kialakítását.

A piaci verseny a piacgazdaságnak az a mechanizmusa, amely általánosságban véve a legjobban közvetíti a vállalatok felé a társadalom szükségleteit és a hatékonysági kényszert, így járulva hozzá a társadalmi jólét (így a fogyasztói jólét, a versenyképesség és a hatékonyság, végső soron pedig a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és az életszínvonal) növekedéséhez. A GVH feladata az, hogy e mechanizmus megfelelő működése felett őrködjön, és megakadályozza annak korlátozását vagy torzítását.

A GVH verseny védelme érdekében folytatott tevékenysége alapvetően három pillérre épül: **versenyfelügyeleti munkája** során érvényesíti a magyar versenytörvény és a hatáskörébe tartozó más törvényi rendelkezések, valamint az európai uniós versenyjog szabályait; **versenypártolás** keretében a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket; illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében az általános versenypolitikai ismeretek terjesztésével, valamint a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlesztésével **hozzájárul a versenykultúra és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztéséhez**. E kiadvány a verseny-szabályozással, valamint a GVH szervezetével és működésével kapcsolatos főbb tudnivalók bemutatása révén kívánja növelni a gazdasági élet szereplőinek és a fogyasztóknak a versenyjogi tájékozottságát, s ezáltal segíteni a versenyjog által biztosított jogaik érvényesítését.

A HIVATAL JOGÁLLÁSA, SZERVEZETE, ALAPÉRTÉKEI

A GVH **autonóm** – a kormánytól független – **államigazgatási szerv**, amely az Országgyűlés ellenőrzése mellett működik, így a hivatal elnöke évente beszámol a parlamentnek a GVH tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett tapasztalatai alapján arról, hogy a gazdasági verseny tisztasága és szabadsága miként érvényesül. A GVH országos illetékességgel rendelkező hatóság, így területi szervei nincsenek. A GVH panasszal, bejelentéssel és versenyfelügyeleti eljárással kapcsolatos feladatokat ellátó munkatársait vizsgálóknak nevezik.

A GVH élén az **elnök** áll, akinek munkáját **két elnökhelyettes** és a **főtitkár** segíti. Az elnököt a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki hat évre, az elnökhelyettesek személyére a GVH elnöke tesz javaslatot a miniszterelnöknek, aki – egyetértése esetén – hat évre szóló kinevezésre tesz előterjesztést a köztársasági elnöknek. A kinevezéssel egyidejűleg a köztársasági elnök az elnökhelyettesek egyikét megbízza a Versenytanács elnöki teendőinek ellátásával, míg a másik (általános) elnökhelyettes feladata a szakmai irodák irányítása és felügyelete. A GVH hivatali szervezetét – az elnök irányításával – a főtitkár vezeti.

A szakmai irodák felügyeletével megbízott általános elnökhelyettes alá tartozó **szakmai irodák** üggtípus szerint szervezettek. Versenyfelügyeleti ügyekben a szakmai irodák döntenek a versenyfelügyeleti eljárás elrendeléséről, és gondoskodnak a döntés-előkészítéshez szükséges vizsgálatok lefolytatásáról, ennek érdekében:

- folyamatosan figyelemmel kísérik a verseny és a piacok működését;
- a hivatalhoz érkezett egyes panaszok, illetve bejelentések alapján döntést hoznak arról, hogy induljon-e hivatalból versenyfelügyeleti eljárás, illetve jogsértés gyanúja esetén saját kezdeményezésre versenyfelügyeleti eljárást indítanak;
- lefolytatják a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásokat, szükség szerint megszüntetik a megindított eljárásokat vagy előkészítik a Versenytanács döntését;
- utóvizsgálat keretében ellenőrzik a versenytanácsi döntések végrehajtását.
- Ezen túlmenően a szakmai irodák részt vesznek a hivatalhoz egyeztetésre érkezett jogszabálytervezetek, koncepciók véleményezésében és a GVH egyéb versenypártolási tevékenységében, valamint a GVH verseny- és a fogyasztói kultúra fejlesztése és terjesztése érdekében végzett tevékenységében is.

A szakmai irodák közül a versenyt érdemben érintő, fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmával, továbbá a jogsértő összehasonlító reklám tilalmával, valamint az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmával kapcsolatos egyes panaszok, valamint a bejelentések intézését, illetve a vizsgálatok lefolytatását a **Fogyasztóvédelmi Iroda** végzi. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélé-

sekkel, a versenykorlátozó megállapodásokkal, összehangolt magatartásokkal az **Anti-tröszt Iroda**, a titkosan megvalósított, legkeményebb versenykorlátozásokat (árrögzítést, piacfelosztást) jelentő kartellek vizsgálatával a **Kartell Iroda** foglalkozik. Utóbbi munkáját az információszerzéssel és tényfeltárással a kartellek felderítését elősegítő, közvetlenül az elnök felügyelete alá tartozó **Felderítő Iroda** segíti. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzését a **Fúziós Iroda** látja el, melynek munkatársai túlnyomórészt összefonódás-bejelentések alapján járnak el és a piaci szerkezetek tartós változásainak előzetes ellenőrzését (versenyre káros piaci struktúra, mint pl. a monopolhelyzet kialakulásának megelőzése) végzik. A Fúziós Iroda az összefonódás-ellenőrzések sajátosságaira tekintettel nem az általános elnökhelyettes, hanem a Versenytanács elnökének irányítása alá tartozó szakmai iroda. A szakmai irodák munkájuk során nyomon követik az Európai Unió Bírósága, az Európai Bizottság és az Európai Unió tagállamainak joggyakorlatát is. A szakmai irodák versenyfelügyeleti és versenypártolási munkáját más szervezeti egységek is segítik. Így a szakmai irodai munka intézményesített jogi szakértői támogatását a **Jogi Iroda** biztosítja. A közgazdasági elemzések minőségének javítása és az elemző munka szerepének növelése érdekében a **Vezető Közgazdász Irodájának** feladata az alapos közgazdasági – elméleti, illetve lehetőség szerint empirikus – elemzések készítése egyes versenyfelügyeleti eljárásokkal kapcsolatban.

Versenyfelügyeleti ügyekben a GVH versenyfelügyeleti eljárásait érdemben lezáró határozatokat és a megszüntető végzések egy részét a hivatalon belül elkülönült döntéshozó fórumként működő **Versenytanács** hozza meg, s egyben gondoskodik is azok nyilvánosságra hozataláról és végrehajtásáról. A Versenytanács bírálja el egyúttal a vizsgálók által a versenyfelügyeleti eljárás során hozott ún. közbenső végzések elleni jogorvoslatot is. A Versenytanács munkáját a Versenytanács elnöke szervezi és irányítja. A Versenytanács az egyes ügyeket a Versenytanács elnöke által kijelölt három- vagy öttagú tanácsban eljárva bírálja el. A versenytörvény a versenyfelügyeleti eljárás lefolytatásához teljes önállóságot biztosít a Versenytanács tagjainak: döntésük meghozatalakor csak a törvénynek vannak alárendelve, részükre utasítás nem adható. A Versenytanács munkáját a **Döntéshozatali Támogató Csoport** segíti, valamint a döntések elleni jogorvoslat esetén a GVH bírósági képviselőjét a **Bírósági Képviselési Iroda** munkatársai biztosítják. A Versenytanács tagjai és a Versenytanács mellett működő szervezeti egységek munkatársai – versenyfelügyeleti feladataik mellett – közreműködnek a GVH versenypártolási és versenykultúra fejlesztése érdekében végzett tevékenységében is.

A nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos feladatokat, köztük az európai uniós jogalkalmazással és kapcsolattartással járó feladatokat, az elnök irányítása alá tartozó **Nemzetközi Iroda** látja el és szükség szerint közreműködik a versenyfelügyeleti és a versenypártolási és versenykultúra fejlesztő feladatok megvalósításában is.

Az elmúlt években megnövekedett számú fogyasztói jelzések nyilvántartását, kezelését, feldolgozását, valamint a panaszeljárással kapcsolatos egyes feladatokat a főtít-

kár irányítása alá tartozó **Ügyfélszolgálati Iroda** végzi. Az általa megvalósított előzetes szűréssel a szakmai irodák hatékonyabban koncentrálhatnak a versenyfelügyeleti eljárásokra. A hivatal verseny- és tudatos fogyasztói kultúra fejlesztéséhez való hozzájárulása érdekében kifejtett tevékenységét a főtitkár irányítása alatt álló, **Versenykultúra-fejlesztési és Kommunikációs Iroda** kifejezetten versenykultúra fejlesztésével foglalkozó munkatársai végzik, illetve fogják össze. A főtitkár irányítása alá tartozó további szervezeti egységek, így a **Humán erőforrás Iroda**, az **Informatikai és Iratirányítási Iroda**, ezen belül az **Iratirányítási Csoport**, valamint a **Költségvetési Iroda** feladata a GVH mindennapi működésének elősegítése.

— A Gazdasági Versenyhivatal alapértékei

A törvényesség és tisztességes eljárás. A GVH tevékenységét a magyar és az európai uniós jogszabályok alapján, az eljárásban érintett személyek jogainak tiszteletben tartásával és e jogok érvényesülésének elősegítésével végzi, teljesítve az eljárásban érintettek kölcsönös együttműködésével kapcsolatban ráháruló elvárásokat. A GVH minden munkatársának pártatlanul és a tisztességes eljárás követelményét szem előtt tartva kell az ügyeket intéznie. A tisztességes eljárás követelménye olyan elvárás, amely az Alaptörvényben, a jogszabályokban, illetve az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban lefektetett eljárási jogi szabályok betartását és biztosítását követeli meg a hivatali ügyintézés során.

Ügyfélközpontúság. Az ügyfél- illetve közönség-központúságnak a szervezeti kultúrát átható alapértékeké kell válniuk. Alapvető elvárás, hogy a GVH eljárásai átláthatók, kiszámíthatóak legyenek, és a feladatuk gyakorlása során a munkatársak ügyeljenek arra, hogy az ügyfelekre szükségtelen terheket ez ne rójon, feléjük nyílt és kétirányú kommunikáció folyjon. A közigazgatás egészében megfigyelhető az ügyfélkiszolgálás szakmává válásának folyamata, amelyben az e területen dolgozó munkatársak – szakmai kompetenciáik mellett – az ügyfelek kiszolgálásával, a közönségkapcsolatokkal összefüggő sajátos képességeket és készségeket sajátítanak el. Az ügyfelekkel kapcsolatba kerülő munkatársak tevékenysége, hozzáállása döntően befolyásolja az egész intézményről alkotott képet, megítélést, szükséges kompetenciáik fejlesztésére ezért kiemelt figyelmet kell fordítani.

A szakmaiság. A GVH megköveteli és támogatja a szakmai kiválóság követelményének – mint a GVH egész tevékenységét meghatározó értéknek – a munkatársak általi érvényre juttatását. Ennek jegyében a feladatellátást magas fokú szakmai igényességnek és a szakmai megfontolások következetes képviselésének kell jellemeznie. A működés egészét átható szakmaiság hozzájárul ahhoz, hogy a GVH tevékenységeinek ellátása során hatékony, fellépéseinek eredményét tekintve hatásos, döntéseiben jogszerű, megalapozott és következetes lehessen, és ezzel megőrizze, illetve tovább növelje szakmai presztízsét.

A munkatársak együttműködése. A munkatársak a közreműködésükkel kialakított hivatali célok megvalósítását helyezik előtérbe a munkájuk során, és a jó egyéni teljesítmény elérésének igényén túl, egymást segítve, egymással együttműködésben egy összetartó közösség megteremtése és a közös teljesítmény elérése érdekében végzik a tevékenységüket. A GVH kiemelt jelentőségűnek tartja a munkatársaknak a GVH feladatainak a szakmaiság értéke alapján történő ellátása szempontjából nélkülözhetetlen együttműködésének elvárását és támogatását.

A munkatársak elismerése. Munkatársai a GVH küldetése, értékei és stratégiai célja iránti szakmai lojalitással látják el feladataikat, amely ellentételezéseként a GVH a jogszabályok nyújtotta keretek között anyagilag és erkölcsileg elismeri a köz szolgáltatót vállaló, munkájukat a szakmaiság értéke alapján, magas színvonalon teljesítőket, megadva a lehetőséget szakmai továbbfejlődésükhöz is.

Transzparencia és kiszámíthatóság. A GVH elkötelezett aziránt, hogy működése a lehető legnagyobb mértékben átlátható, és a szakmai, valamint a szélesebb nyilvánosság számára is megismerhető legyen. A transzparencia és a kiszámíthatóság biztosítását megkövetelik a tisztességes eljárás elvei, és ez elősegíti a jogbiztonságot, így a GVH oldaláról következetes jogalkalmazást, a piaci szereplők oldaláról pedig az önkéntes jogkövetést és a jogérvényesítést.

A GVH **autonóm státuszával** összefüggésben is jelentőséget tulajdonít az átlátható működésnek és a tájékoztatásnak – mivel az egyrészt támogatja a felelős működést és

hitelességet kölcsönöz a GVH-nak, másrészt pedig előfeltétele a versennyel foglalkozó szakmai közönség felől érkező igényes észrevételeknek és kritikáknak, amelyek egy független versenyhatóság esetében különösen fontosak, és amelyek fogadására a GVH nyitott.

Integritás. A GVH munkatársa köteles a tudomására jutott korrupciós tevékenységet, a közpénzek és a közvagyon tárgyainak pazarló, magáncélra történő vagy nem átlátható felhasználását, a tisztességes eljárás követelményét sértő tevékenységet, továbbá az ezek veszélyével fenyegető helyzetet hivatali felettesének, illetve a hatáskörrel rendelkező hatóságnak jelezni. A GVH a hivatásetikai normák gyakorlati alkalmazhatóságát belső szabályozással (Etikai Kódex) is biztosítja, amely garantálja a bejelentők védelmét és a bejelentések független kivizsgálását.

Partnerség. A GVH működése során partneri együttműködésre törekszik a tevékenységével érintett külső érdekelttel. Tekintetbe veszi az általános gazdaságpolitikai és a piaci környezetet, és figyelemmel van más érdekeltnek nézőpontjára. Ezen belül a GVH különleges partnerként tekint az egyes szektorok gazdasági szabályozásáért felelős szektorális felügyeleti hatóságokra, illetve más közigazgatási szervekre, és törekszik a velük való együttműködés különféle formáira, ideértve az egyes problémák kezelése érdekében történő fellépés összehangolását, és az egyes hatóságok rendelkezésére álló eszközök kombinált alkalmazását is.

A GVH figyelmet fordít más, versenypolitikai kérdésekkel foglalkozó intézmények működésére és hasznosítja az így nyert tapasztalatokat, elsősorban a megismert összefüggések és megközelítések, valamint módszerek felhasználása, megfelelő adaptálása révén. A szóban forgó intézmények közé tartoznak a külföldi versenyhatóságok és szektorális felügyeleti hatóságok, valamint egyes nemzetközi szervezetek (különösen ECN, OECD, Nemzetközi Versenyügyi Hálózat) is. A GVH a partneri együttműködés fontos szereplőjeként viszonyul a hazai és nemzetközi szakmai közösségekben, illetve tudományos életben működő személyekhez, szervezetekhez, intézményekhez, valamint a civil szférához is.

A HIVATAL MŰKÖDÉSÉNEK ÉS JOGALKALMAZÁSI FELADATAINAK JOGI HÁTTERE

– A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény

A versenytörvény tartalmazza a magyar versenyszabályozás legtöbb – a bíróságokra, illetve a GVH-ra vonatkozó – anyagi jogi szabályát, így foglalkozik az általános üzleti tisztességtelenséggel, a versennyel összefüggően az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásával, a jogsértő összehasonlító reklámmal és versenykorlátozással kapcsolatos (antitröszt) kérdésekkel, továbbá az anyagi jogi szabályok érvényesítésével kapcsolatos eljárási rendelkezéseket is meghatározza.

A versenyszabályozás **általános** érvénnyel tiltja a **tisztességtelen piaci magatartást**, de nevesítve is felsorol az üzleti tisztességtelenség körébe tartozó, jogsértőnek tekintett magatartásokat. Ilyen például a hírnévrontás, az üzleti titok megsértése, a bojkott-felhívás, a szolgálai utánzás, a tisztességtelen összehasonlító reklám, valamint a versenytárgyalás és a pályázatadás tisztaságának megsértése. Fontos hangsúlyozni, hogy ezekben az ügyekben, mivel a tilalmazott üzleti magatartás jellemzően két versenytárs vállalkozás közötti jogvita formáját ölti, **nem a GVH érvényesíti** a versenyszabályokat, hanem **bírósághoz** lehet fordulni.

A versenytörvényben foglalt szabályok másik csoportjában, ide tartozik az **üzleti döntések tisztességtelen befolyásolása, a jogsértő összehasonlító reklám, a kartellezés, az egyéb versenyt korlátozó megállapodások és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma, versenyfelügyeleti eljárásban a GVH jár el**, mint a versenyhez fűződő közérdek védelmére és érvényesítésére hivatott hatóság; ugyanakkor 2005 novembere óta lehetőség van arra is, hogy a jogsértés miatt sérelmet szenvedett fél közvetlenül a bíróság előtt önállóan próbáljon érvényt szerezni e rendelkezéseknek. Az előzetes engedélyezés formáját öltő **fúziókontroll** előírások alkalmazása kizárólag a GVH hatáskörébe tartozik.

A versenytörvény az **üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma** révén a piaci szereplők közötti verseny tisztaságát kívánja biztosítani a tisztességtelen versenyeszközök befolyásától mentes üzleti döntés védelmével. Ha ugyanis egy gyártó, forgalmazó vagy reklámozó vállalkozás az általa kínált árut vagy nyújtott szolgáltatást megtevesztő módon a valóságosnál kedvezőbbnek tünteti fel az üzletfelek előtt, előnyösebb helyzetbe kerül a piacon a tisztességes eszközökkel operáló versenytársaihoz képest, ami egyben a piaci viszonyok torzulását eredményezi.

A versenytörvény meghatározza továbbá a jogszerű összehasonlító reklám ismérveit, vagyis szabályozza azon eseteket, amikor **jogsértő az összehasonlító reklám**.

Maga az összehasonlító reklám tehát önmagában nem tiltott, de meg kell felelnie az alábbi kritériumoknak:

- kizárólag azonos rendeltetésű vagy azonos szükségleteket kielégítő árukat hasonlíthat össze,
- tárgyilagosan köteles összehasonlítani az áruk egy vagy több lényeges, meghatározó, jellemző és ellenőrizhető tulajdonságát,
- ha tartalmazza az áruk árainak összehasonlítását, köteles azt tárgyilagosan bemutatni,
- eredetmegjelöléssel rendelkező termékek összehasonlítása esetén kizárólag azonos eredetmegjelölésű termékekre vonatkozhat.

A jogszerűtlenül alkalmazott összehasonlítás befolyásolhatja, torzíthatja a tájékoztatás címzettjének szabad üzleti döntését, választását.

A (versenytársak közötti) horizontális és (a termelés vertikumának két különböző szintjén működő vállalkozások, pl. gyártó-forgalmazó közötti) vertikális **versenykorlátozó megállapodásokra** azonos jogi keretek vonatkoznak: a versenyt korlátozó megállapodások tilosak és semmisek. Az általános tilalom alól azonban vannak kivételek és mentesülések. Nem tilosak a csekély jelentőségű megállapodások (ahol a résztvevők együttes piaci részesedése nem nagyobb 10 %-nál); az azonos irányítás alatt álló vállalkozások között létrejött megállapodások pedig nem minősülnek versenykorlátozónak. Egy megállapodás a versenytörvény alapján akkor mentesülhet

a tilalom alól, ha előnyös gazdasági hatások fakadnak belőle, és az így létrejött előnyök méltányos része a fogyasztókhoz jut, miközben a megállapodás nem korlátozza erősebben a versenyt az előnyök eléréséhez feltétlenül szükséges mértéknél, és a verseny nem szűnik meg teljesen a megállapodás hatására. Csoportmentességi rendeletek könnyítik meg annak megállapítását, hogy a vállalkozások megállapodása ezeknek a feltételeknek eleget tesz-e. Azt, hogy a versenyt korlátozó megállapodás – akár egyedileg, a versenytörvény feltételrendszerének teljesítésével, akár valamely csoportmentességi rendeletnek való megfelelés révén – mentesül-e az általános tilalom alól, a vállalkozásoknak maguknak kell megítélniük, és esetlegesen egy versenyfelügyeleti eljárásban bizonyítaniuk; a GVH nem hoz (s nem is hozhat) formális döntést a megállapodás mentesüléséről.

A versenykorlátozó megállapodások legsúlyosabb esetét a titkosan megvalósított, ún. kőkemény versenykorlátozások, a **kartellek** jelentik. Ezek a megállapodások a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac versenytársak által történő felosztására (ideértve a versenytárgyalási összejátszást is), vagy termelési, eladási kvóták meghatározására vonatkoznak, s éppen ezért sem kivétel, sem mentesség alá nem eshetnek.

Annak érdekében, hogy a kartellekkel terhelt piacok szereplői nagyobb számban hagyjanak fel jogsértő magatartásukkal, a GVH már 2004-től kezdve közlemény formájában szabályozta az ún. **engedékenységi politika** kérdéskörét; a szabályozás 2009. június 1-jével bekerült a versenytörvénybe. Az engedékenység lényege az, hogy amennyiben a kartellezésben résztvevő vállalkozás felfedi a GVH-nak a jogsértés tényét, és egyidejűleg bizonyítékot is szolgáltat a bizonyításhoz, akkor a GVH teljesen vagy részben elengedi a vállalkozással szemben egyébként kiszabható bírságot. A kartellezés visszaszorításának újabb eszköze a kőkemény kartellekről nélkülözhetetlen információt szolgáltató, nyomravezető személyek (informátorok) díjazása, 2010. április 1-től lépett életbe. Az **informátorok** díjra lehetnek jogosultak, amennyiben a versenytörvényben foglalt feltételek teljesülnek.²

Meg kell még említeni, hogy 2005. szeptember 1-je óta a **közbeszerzési és koncessziós eljárásban** kötött versenyt korlátozó – a pályázat eredményének befolyásolása érdekében az árak (díjak), illetőleg egyéb szerződési feltételek rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló – megállapodás megkötését, illetve összehangolt magatartás tanúsítását, vagy a vállalkozások társulásának ilyen célú döntése meghozatalában való részvételt a Büntető Törvénykönyv is tiltja, s elkövetését **bűncselekménynek** minősíti, melyet egy évtől akár öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Fontos, hogy azzal szemben, aki a versenytörvény alapján az engedékenységi politika keretében együttműködött a GVH-val, a büntetés korlátlanul enyhíthető, különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető.

² Az informátori díjról további információk a hivatal honlapján találhatóak: http://www.gvh.hu/fogyasztoknak/informatori_dij.

A megállapodások összefoglaló fogalmának sajátos esetét jelenti a **vállalkozások társulásának** (a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek, így például iparági szövetségeknek, érdekvédelmi szervezeteknek, kamaráknak) a **versenyt korlátozó döntése**, amely szintén tilalom alá esik. E tilalom azért került a versenytörvénybe, hogy ne lehessen arra hivatkozással a jogkövetkezmények alól mentesülni, hogy valamely megállapodást nem a vállalkozás, hanem valamilyen olyan szervezeti egyesülés kötötte, amelynek a vállalkozás csak tagja. Ezek a szervezetek ugyanis jogi vagy tényleges eszközeik révén képesek a hozzájuk kötődő vállalkozások (tagjaik) piaci magatartásának befolyásolására, s ekként ők maguk is piaci magatartás tanúsítóivá válnak.

A **gazdasági erőfölénnyel** kapcsolatban a visszaélési elv érvényesül, azaz gazdasági erőfölénnyel rendelkezni nem tilos, az azzal való visszaélés azonban már jogellenes. Gazdasági erőfölénnyel az a vállalkozás rendelkezik, amely gazdasági döntéseit a többi piaci szereplőtől nagymértékben függetleníteni tudja. Ebben a speciális, a verseny alacsonyabb fokú jelenlétével jellemezhető piaci helyzetben az erőfölényes vállalkozás fokozott felelősséggel köteles eljárni üzleti döntéseinek kialakításakor. Az erőfölényes helyzettel való visszaélésnek minősülhet például, ha a vállalkozás erőfölényét a verseny korlátozására használja fel, indokolatlanul akadályozza más vállalkozások piacra lépését, a fogyasztók kárára túlzottan magas, vagy éppen a versenytársak kiszorítása érdekében túlzottan alacsony, önköltség alatti árakat alkalmaz, illetve egyoldalúan hátrányos feltételeket köt ki vevőivel szemben.

A **fúziókontroll** kötelező előzetes engedélyezési rendszeren alapul. A versenytörvényben meghatározott küszöbszámokat meghaladó forgalmú vállalatok fúziója esetén az összefonódás létrejöttéhez a GVH engedélyére van szükség, a GVH engedélyének hiányában az összefonódás nem hajtható végre. Ha a vállalkozások a tilalom ellenére megvalósítják a fúziót, a GVH hivatalból is eljárást indíthat. Az engedély megadásához a GVH a fúziónak az érintett piac szerkezetére gyakorolt hatásait vizsgálja. 2013 novembere óta lehetőség van arra, hogy a kormány közérdekből egyes vállalati összefonódásokat mentesítsen a GVH általi fúziókontroll alól.

A GVH nemcsak az egyes vállalkozás(ok) magatartásának vizsgálatára irányuló versenyfelügyeleti eljárások lefolytatásával léphet fel a verseny védelme érdekében, hanem lehetősége van egy ágazat vagy egy piac versenyfolyamataival kapcsolatos általános tájékozódásra is. A versenytörvény felhatalmazza ugyanis a GVH elnökét **piacelemzés**, illetve **ágazati vizsgálat** elrendelésére, feladatai hatékonyabb és eredményesebb ellátása érdekében, illetve, ha az adott ágazatban a piaci folyamatok a verseny sérülésére, torzulására utalnak. Piacelemzés lefolytatása során nyilvános információk, vagy önkéntes válaszadáson alapuló adatgyűjtés útján az egyes piacok működésére, a piaci folyamatokra és trendekre vonatkozó elemzés készül – adott esetben akár külső szakértő vagy tanácsadó bevonásával. Az ágazati vizsgálat során viszont a piaci szereplőktől összegyűjtött információk részletes

elemzésének eredményeként készül jelentés. A piacelemzés és az ágazati vizsgálat eredménye később a GVH további tevékenységeinek (konkrét versenyfelügyeleti eljárásnak, illetve versenypártolási vagy versenykultúra fejlesztő tevékenységnek) is alapjául szolgálhat. A két jogintézmény közti különbség, hogy míg piacelemzés bármely esetben, addig ágazati vizsgálat csak akkor indítható, ha a piaci körülmények a verseny torzulására vagy korlátozódására utalnak.

— Az Európai Unió versenyjoga

2004. május 1-jével Magyarország tagja lett az Európai Uniónak, amely a versenyjog alkalmazásában is változást hozott. A bővítéssel egyidejűleg az Európai Unióban hatályba lépett az a versenyjogi reformcsomag, amely az európai uniós versenyszabályok betartatását immár nemcsak az Európai Bizottság, hanem a nemzeti versenyhatóságok (így Magyarországon a GVH) feladatává is teszi. Az **Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSz.) 101. és 102. cikkében foglalt versenyszabályok** a közös piacra nézve tilalmazzák a versenyt korlátozó megállapodások megkötését, valamint az erőfölénnyel való visszaélést, és tartalmilag megfelelnek a versenytörvény – versenykorlátozó megállapodások és erőfölénnyel való visszaélés tilalmára – vonatkozó rendelkezéseinek. A **GVH** jogsértés gyanúja esetén **jogosult és egyben köteles** az európai uniós jogot **alkalmazni** (vagyis az európai uniós versenyjog feltételezett megsértése miatt eljárást indítani), ha a magatartás hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége összetett fogalom, amelynek lényege, hogy a magatartás tagállamközi dimenzióban is képes tényleges vagy potenciális, közvetett vagy közvetlen hatást gyakorolni a versenyre. Ez a hatás megvalósulhat a tényleges határokon keresztül gyakorolt piaci magatartások befolyásolásával (pl. export, import tevékenységre vonatkozó megállapodások), vagy a verseny struktúrájának módosításával (pl. a nemzeti piacot lezáró, a kívülről érkező versenyt korlátozó megállapodások, erőfölénnyel magatartások). Az eljárásban a GVH-nak **anyagi jogi szabályként** elsődlegesen az EUMSz. versenyszabályait, az egyéb uniós jogi aktusokat (irányelveket, rendeleteket, bizottsági közleményeket), továbbá az Európai Bizottság, valamint az Európai Bíróság esetjogi gyakorlatában kikristályosodott jogelveket kell – a magyar **eljárásjog** alapján – alkalmaznia, míg a versenytörvény anyagi jogi rendelkezései párhuzamosan alkalmazhatók. Az EUMSz. versenyszabályainak alkalmazása során az ECN tagjai szorosan együttműködnek egymással a jogalkalmazás hatékonyságának és egységének biztosítása érdekében. Az együttműködés főbb szabályait az európai uniós versenyszabályok alkalmazásának eljárási kereteit meghatározó 1/2003/EK tanácsi rendelet tartalmazza.

Az európai uniós csatlakozás a fúziókontroll területén is hozott változást. Az **európai uniós léptékű fúziók**, vagyis a Tanács 139/2004/EK rendeletében meghatározott küszöbszámokat meghaladó forgalmú vállalatok több tagállamot is érintő összefo-

nódása esetén az előzetes engedélyezés nem a nemzeti versenyhatóság (így hazánkban a GVH), hanem főszabályként az Európai Bizottság hatáskörébe tartozik.

— A csoportmentességi rendeletek

A versenyt korlátozó megállapodások meghatározott csoportjainak mentesülését Magyarországon **kormányrendeletek** biztosítják. A rendeletek – az egyedi eseten alapuló többéves tapasztalat alapján, a versenytörvényben foglalt mentesülési feltételrendszerrel összhangban, az európai uniós csoportmentességi rendeletekre is figyelemmel – tartalmazzák azokat a feltételeket, amelyek teljesítése esetén a megállapodás automatikusan mentesül az általános törvényi tilalom alól. A rendeletek szabályozási logikája többnyire a piaci részesedésekre épül, meghatározott piaci részesedési küszöb alatt az automatikus mentesség általában érvényesül, feltéve, hogy a megállapodás nem tartalmaz bizonyos, a verseny szempontjából elfogadhatatlan és a rendeletben nevesített szerződéses klauzulákat.

Hatályos jogunkban csoportmentességi rendeletek léteznek a **technológia átadás** [86/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet]; a **szakosítás** [202/2011. (X. 7.) Korm. rendelet]; a **biztosítás** [203/2011. (X. 7.) Korm. rendelet]; a **gépjármű utópiac** [204/2011. (X. 7.) Korm. rendelet]; a **kutatás és fejlesztés** [206/2011. (X. 7.) Korm. rendelet] **területén**; valamint a **vertikális megállapodásokra vonatkozóan** [205/2011. (X. 7.) Korm. rendelet].

Az európai uniós versenyjogban a megállapodások egyes csoportjainak mentesülését az **Európai Bizottság** – a fentiekhez hasonló elvek mentén megalkotott – **rendeletei** biztosítják. Hatályos európai uniós csoportmentességi rendeletek léteznek a gépjármű-ágazat [a Bizottság 461/2010/EU rendelete] és a technológia átadás [a Bizottság 316/2014 /EU rendelete] területén, továbbá a vertikális megállapodásokra vonatkozóan [a Bizottság 330/2010/EU rendelete].

Azokon a területeken, ahol mind európai uniós, mind pedig magyar csoportmentességi szabályozás létezik, a hazai szabályozás követi az európai uniós rendelkezéseket. Ebben a versenypolitikai célok túl alapvetően a jogbiztonság, az átlátható és kiszámítható jogalkalmazás követelménye mutatkozik meg.

— A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.)

A fogyasztók vállalatok általi tájékoztatására vonatkozó szabályozás általános keretét a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény előírásai adják, amely 2008. szeptember 1-jével lépett hatályba. A fogyasztók irányában közzétett kereskedelmi gyakorlatnak minősül minden olyan magatartás, tevékenység, mulasztás, reklám, marketingtevékenység vagy egyéb kereskedelmi kommunikáció, amely az áru értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban áll. A törvény egyrészt **általában tilt-**

ja tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat közzétételét, másrészt **kiemeli a megtévesztő és az agresszív kereskedelmi gyakorlatokat**, továbbá külön mellékletben, **ún. feketelistában** nevesít 31 olyan kereskedelmi gyakorlatot, amelyek esetében a jogsértés a körülmények minden további mérlegelése nélkül, pusztán a tényállás megvalósításánál fogva megáll.

Az Fttv. szabályainak alkalmazása három hatóság, a **GVH mellett a fogyasztóvédelmi hatóság és a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét is ellátó Magyar Nemzeti Bank (MNB)** hatáskörébe tartozik. A verseny érdemben nem érintő ügyekben a fogyasztóvédelmi hatóság és az MNB jár el, mégpedig a fogyasztóvédelmi hatóság általános hatáskörrel, az MNB pedig az egyébként is általa felügyelt ügyekben (azaz a pénzügyi szervezetek vonatkozásában). A **GVH jár el a versenyt érdemben érintő valamennyi ügyben**, kivéve, ha a jogsértés csak címkén, használati és kezelési útmutatóban, illetve egyes speciális, külön jogszabályban előírt tájékoztatási követelmények megsértésével valósul meg. A fogyasztói döntéshozatal torzítása – amennyiben széles körben valósul meg – alkalmas lehet arra, hogy a versenyfolyamatokat is torzítsa.³

³ A 2008. szeptember 1-jén hatályba lépett fogyasztóvédelmi szabályozást megelőzően a GVH a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása – vagyis a megtévesztő, illetve megtévesztésre alkalmas tájékoztatások – versenytörvényi tilalmának érvényesítésével járult hozzá a verseny és a fogyasztói érdekek védelméhez.

– **Az európai uniós fogyasztóvédelmi jog**

Az Európai Unió 2005-ben hirdette ki a **tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló Unfair Commercial Practice (UCP) irányelvet** (2005/29/EK). Az irányelv megalkotásának célja az volt, hogy az EU – érzékelve azt, hogy az egyes tagállamok fogyasztóvédelmi rendelkezéseinek különbözősége a verseny jelentős torzulását eredményezheti – a fogyasztóvédelmi szabályozás lehető legteljesebb harmonizációja révén egységes és magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg minden tagállamban. Az irányelvet a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. **törvény ültette át a magyar jogrendszerbe**, amelynek alkalmazásában a GVH is hatáskörrel rendelkezik (ld. fentebb).

Ezen túlmenően az EU az egységes európai uniós szintű fogyasztóvédelmi jogalkalmazás érdekében – a tagállami versenyhatóságokat összefogó ECN mintájára – **felállította az európai fogyasztóvédelmi hatóságok hálózatát** (a fogyasztóvédelmi hatóságok együttműködéséről szóló 2006/2004/EK rendelettel). A hálózat csak – az integráció előrehaladtával megszorodó – határon átnyúló jogsértések esetén lép működésbe. A hálózat munkájában az érintett magyar hatóságok között a GVH a versenyt érdemben érintő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmával kapcsolatos feladatkörében vesz részt.

– **A biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény (Gyftv.)**

A gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök tekintetében külön törvény, a Gyftv. határozza meg a reklámozás feltételeit. A gyógyszerrel, illetve gyógyászati segédeszközzel kapcsolatos, fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezések megsértése esetén a GVH jogosult eljárást lefolytatni.

– **Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (Éltv.)**

Az élelmiszerek tekintetében szintén külön jogszabályok, így az Éltv., illetve 2014. december 13-tól az Éltv. helyébe lépő, közvetlenül alkalmazandó 1169/2011/EU rendelet határozza meg az élelmiszer-jelölésnek és az alkalmazott jelölési módszernek, az élelmiszer megjelenítésének, valamint a reklámozásnak a feltételeit. A szabályozásnak nem megfelelő, megtévesztő élelmiszer-jelölés és reklám kapcsán a GVH is eljárhat.

– **A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (kereskedelmi törvény)**

A kereskedelmi törvény előírásai megtiltják a nagyméretű (jelentős piaci erővel, vezetői erővel rendelkező) kereskedők beszállítókkal szembeni visszaélő magatartását; e visszaélésekkel kapcsolatos, a kereskedelmi törvény anyagi jogi rendelkezésein alapuló felügyelet egy részét pedig a GVH látja el.

– Egyéb, versennyel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok

Léteznek továbbá más olyan jogszabályok, amelyek ugyan nem képezik a szorosan vett versenyszabályozás részét, de tartalmazznak a versennyel, s így érintőlegesen a GVH tevékenységével (is) kapcsolatos rendelkezéseket. Ilyenek az **egyres szabályozott szektorok vagy természetes monopóliumok szabályozásával foglalkozó jogszabályok**. Ezen jogszabályok érvényesítését esetenként – a verseny érdemi érintettségére tekintettel – a GVH, általában azonban az adott ágazat felügyeletére kijelölt szerv (pl. az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal) látja el. A versenyszempontok figyelembevételére érdekében pedig bizonyos kérdésekben a jogszabályok előírják a GVH-val való együttműködést, amelynek kereteit jellemzően a hatóságok közötti együttműködési megállapodások rendezik.

– A GVH elnökének és a Versenytanács elnökének együttesen kiadott közleményei

A versenytörvény felhatalmazza a GVH elnökét és a Versenytanács elnökét, hogy együttesen a GVH jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető közleményt adjanak ki. E közlemények a jogszabályoktól eltérően nem kötelező erejűek; funkciójuk annak rögzítése, hogy a GVH jogalkalmazóként milyen tartalommal tölti meg a törvény rendelkezéseit, összefoglalva a múltban kialakult, illetve a jövőben követni kívánt jogalkalmazási gyakorlatot. A közlemények a már meghozott döntések tapasztalataira épülnek, de a konkrét ügyektől elszakadva is tükrözik a GVH versenyfelfogását, várható jogalkalmazói irányvonalát.

– A Versenytanács elvi állásfoglalásai

Az előzőhöz hasonlóan nem bírnak kötelező erővel a Versenytanács versenytörvényrel kapcsolatos jogértelmezését tükröző elvi állásfoglalások sem. A Versenytanács jogalkalmazási gyakorlatában kikristályosodott elvi jellegű megállapítások közzététele elsősorban a piaci szereplők számára szolgálhat iránymutatásul a versenyszabályok helyes értelmezéséhez és alkalmazásához, elősegítve a vállalkozások jogkövető magatartását.

VERSENYFELÜGYELETI ÉS MÁS JOGALKALMAZÁSI TEVÉKENYSÉG

– Versenyfelügyeleti eljárások

A GVH a hatáskörébe tartozó jogszabályok rendelkezéseit versenyfelügyeleti eljárásban érvényesíti. A versenyfelügyeleti eljárás elrendelésének, lefolytatásának és lezárásának szabályait a versenytörvény, s mögöttesen a Ket. tartalmazza. A versenyfelügyeleti eljárások hivatalból ndulnak.

A GVH a versenytörvényben és az európai uniós versenyszabályokban tilalmazott piaci magatartások, így az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolása, a jogsértő összehasonlító reklám, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és a versenykorlátozó megállapodások elkövetésének, továbbá a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény, a Gyftv. vagy az Éltv. vonatkozó rendelkezései megsértése, illetve a kereskedelmi törvény szerinti jelentős piaci erővel való visszaélés gyanúja esetén **hivatalból** indít versenyfelügyeleti eljárást.

Az eljárásindításra okot adó **jogsértés gyanúját a GVH maga is észlelheti**, de panaszzal vagy bejelentéssel benyújtásával **bárki felhívhatja arra a hivatal figyelmét**.

A panasz, illetve bejelentés benyújtása nem eredményezi automatikusan versenyfelügyeleti eljárás megindítását, arról a GVH dönt, s abban az esetben indítja meg a vizsgálatot, ha az észlelt tevékenység, magatartás vagy állapot a GVH által alkalmazott jogszabályok rendelkezéseit sértheti, az eljárás lefolytatása a GVH hatáskörébe tartozik és – a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény kivételével – a közérdek védelme szükségessé teszi a hivatal fellépését.

Kartellügyekben a jogsértésben részes vállalkozások **engedékenységi kérelem** benyújtásával kérhetik a hivataltól a versenyfelügyeleti bírság mellőzését vagy csökkentését, amennyiben tevékenyen elősegítik a kartell feltárását. A versenytörvény ugyanis – szigorúan meghatározott feltételek mellett – lehetőséget ad a kartellező vállalkozások számára a GVH-val való együttműködés esetén a versenyjogi felelősségre vonás alóli mentesülésre, mivel a titkos kartellek felderítéséhez és megszüntetéséhez fűződő közérdek fontosabb, mint a kartell feltárása esetén az abban részes vállalkozás megbírságolásához fűződő közérdek. Az engedékenységi politika arra épül, hogy a titkos megállapodásoknak lehet olyan résztvevője, amely kész lenne részvételét megszüntetni és a kartell létezéséről, működéséről információkat szolgáltatni, ha nem tartana a tevékenysége miatt rá váró versenyfelügyeleti szankcióktól.

A GVH az Fttv., az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolására vonatkozó szabályok, illetve a jogsértő összehasonlító reklám miatt induló ügyekben **három hónap** alatt hoz döntést, amely – indokolt esetben – két alkalommal, esetenként két hónappal meghosszabbítható. A versenyt korlátozó megállapodások és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vizsgálatára indult eljárásokat **hat hónap** alatt kell lezárni, ez a határidő – indokolt esetben – **két alkalommal, egyenként hat hónappal** hosszabbítható meg.

Az ügyek érdemében hozott határozatában a Versenytanács megállapíthatja a jogsértés tényét,

- elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését, illetve
- megtilthatja a jogsértő magatartás további folytatását,
- kötelezettség teljesítését írhatja elő annak a vállalkozásnak, amelynek jogsértő magatartását megállapította,
- a jogsértő tájékoztatással kapcsolatban elrendelheti helyreigazító nyilatkozat közzétételét,
- bírság kiszabásáról rendelkezhet,
- illetve kis- és középvállalkozásokkal szemben bírság kiszabása helyett figyelmeztetést is alkalmazhat, vagy
- megállapíthatja, hogy a magatartás nem jogsértő.

A **kötelezettségvállalás** intézménye révén komolyabb beavatkozás nélkül is elérhető a kívánt piaci hatás: ha az eljárás során az eljárás alá vont vállalkozás maga vállalja, hogy összhangba hozza magatartását a jogszabályokkal, és a közérdek hatékony védelme ily módon biztosítható, akkor a Versenytanács végzéssel, az eljárás egyidejű megszüntetésével a vállalás teljesítését kötelezővé teszi anélkül, hogy kimondaná a jogsértés megtörténtét; ez a megoldás a vállalkozásra nézve is előnyös.

A versenytörvény egyes meghatározott versenyfelügyeleti eljárások esetében lehetőséget ad a Versenytanácsnak, hogy az eljárás gyors és eredményes befejezése érdekében egyezségi kísérletre hívja fel az eljárás alá vont ügyfelet. A Versenytanács abban az esetben élhet az **egyezségi kísérlet** eszközével, ha a feltárt tényállásra és az azt alátámasztó bizonyítékokra figyelemmel azt célszerűnek tartja. Eredményes egyezség esetén az eljárás alá vont vállalkozás – a jogsértő magatartás elkövetésének elismerése és a jogorvoslatról való lemondás mellett – mentesül a versenyfelügyeleti eljárás lefolytatása alól, ugyanakkor az általa javasolt és a GVH által elfogadott bírság megfizetésére köteles.

Bizonyítottság vagy a közérdek hiánya esetén végzéssel történik az eljárás megszüntetése. Végzéssel zárul az eljárás azokban az esetekben is, amikor adminisztratív okokból (pl. az összefonódás engedélyezése iránti kérelem visszavonása vagy a hiánypótlás elmulasztása miatt) kerül sor a megszüntetésre. Megszüntető végzést (mivel ez nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek) nemcsak a Versenytanács, a vizsgáló is hozhat.

A GVH összefonódás-bejelentések alapján **engedélyezési típusú versenyfelügyeleti eljárásokat** is lefolytat, de természetesen a bejelentési kötelezettség megsértése (tilalom ellenére végrehajtott összefonódás) esetén hivatalból is eljárhat. A GVH-hoz bejelentést kell tenni a vállalkozások közötti összefonódások engedélyezése érdekében, valamint kérelmet kell benyújtani az átmeneti irányítás- vagy vagyonszerzés egy éven túli meghosszabbítására. A bejelentést és a kérelmet űrlap kitöltésével és benyújtásával kell előterjeszteni, s egyúttal eljárási díjat is le kell róni. A bejelentések elintézésére, illetve a versenyfelügyeleti eljárás megindítására 8 napja van a GVH-nak.

A **fúziókontroll** során a GVH az ügy bonyolultságától függően **egyszerűsített vagy teljes körű eljárásban** bírálja el az összefonódás engedélyezhetőségét. Egyszerűsített eljárásban dönt a GVH, ha a fúzió nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az összefonódással érintett piac(ok)on, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként. Az egyszerűsített eljárás lezárásának határideje 30 nap, amely egy alkalommal – indokolt esetben – 20 nappal meghosszabbítható. Amennyiben a kérelem az átmeneti irányítás- vagy vagyonszerzés egy éven túli meghosszabbítására vonatkozik, az ügyintézési határidő 45 nap. Amennyiben a Versenytanács úgy ítéli meg, hogy az ügy bonyolultságára tekintettel az összefonódás piaci hatásainak mérlegelése alaposabb vizsgálatot igényel,

nyel, az összefonódást teljes körű eljárásban bírálja el, s ebben az esetben az eljárást befejező döntést négy hónapon belül kell meghozni, amely határidő – indokolt esetben – egy alkalommal, két hónappal meghosszabbítható. A tilalom ellenére végrehajtott összefonódás miatt indított eljárást hat hónapon belül kell lefolytatni.

Határozatában a Versenytanács engedélyezheti a bejelentett vagy kérelmezett ügyletet (az összeolvadást vagy a beolvadást, az irányításszerzést, illetve annak meghosszabbítását), vagy az engedély megadását megtagadhatja. A GVH engedélyének megszerzése előtt az összefonódás nem hajtható végre, ugyanakkor az eljárás során külön kérelemre a GVH engedélyezheti egyes irányítási jogok gyakorlását, különösen akkor, ha az szükséges a befektetés értékének megőrzéséhez, és nem jár a piaci viszonyok visszafordíthatatlan megváltoztatásával. Az összefonódást engedélyező határozatban előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettség teljesítését is előírhatja a bejelentő(k)nek, a versenyre gyakorolt hátrányos hatások mérséklése érdekében (pl. leválasztható a vállalkozás egy tevékenysége, vagy előírható számára valamilyen konkrét magatartás). A GVH engedélye nélkül végrehajtott és az engedélyezés feltételeinek meg nem felelő összefonódások esetében a Versenytanács határozatában elrendelheti az összefonódást megelőző helyzet visszaállítását, vagy más kötelezettséget írhat elő a hatékony verseny helyreállítása érdekében.

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (médiatörvény) előírja, hogy a GVH köteles a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának (Médiatanács) állásfoglalását beszerezni olyan összefonódások engedélyezéséhez, amelyek tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és céljuk a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása. A Médiatanács az összefonódás tiltására vonatkozó állásfoglalása ugyan köti a GVH-t, de ez nem zárja ki, hogy a GVH megtiltsa olyan összefonódás létrejöttét, amelyhez a Médiatanács hozzájárulást adott, vagy további feltételt vagy kötelezettséget írjon elő.

A versenyfelügyeleti eljárások során a **GVH** a tényállás feltárása érdekében **számos vizsgálati jogosítvánnyal** élhet: adatkérés, tanúmeghallgatás, szakértő igénybevétele, iratokba való betekintés, bírói engedély birtokában előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás tartása a vállalat székhelyén vagy akár a vállalat munkatársainak lakóhelyén és gépkocsijában, lefoglalás, zár alá vétel vagy informatikai és kommunikációs eszközök adatairól másolat készítése.

A versenyfelügyeleti eljárás lezárását követően a Versenytanács döntésében foglaltak betartását (pl. az előírt kötelezettség teljesítését) a hivatal **utóvizsgálat** keretében ellenőrzi.

— Panaszok és bejelentések

A hivatal hatáskörébe tartozó, a versenytörvénybe vagy az európai uniós verseny szabályokba, az Fttv., a Gyftv. vagy az Éltv. vonatkozó rendelkezéseibe, illetve a kereskedelmi törvénybe ütköző magatartás észlelése esetén **bárki panasszal vagy**

bejelentéssel fordulhat a GVH-hoz, amely a hivatalt segítő fontos piaci jelzés lehet, s a GVH döntése szerint eljárás elrendelését eredményezheti. Mind a panasz, mind a bejelentés benyújtása **illetéktmentes**. A panaszos, illetve a bejelentő **kérésére a GVH titokban tartja a személyét** az érintett vállalkozás előtt, illetve **azt a tényt, hogy jelzéssel élt a GVH felé**.

Mivel a GVH versenyfelügyeleti eljárásai hivatalból indulnak, a panaszos vagy bejelentő még akkor sem válik ügyfélle, ha a GVH a beadványa alapján vizsgálatot indított, s rá a Versenytanács döntése nincsen kihatással. A versenyfelügyeleti eljárást megszüntető végzést ugyanakkor a bejelentővel is közölni kell, aki jogorvoslattal élhet ellene.

• **A bejelentés**

Bejelentést a GVH által közzétett formátumú űrlap megfelelő kitöltésével lehet tenni, amelynek a bejelentő az űrlap „kötelezően kitöltendőként” jelölt rovatainak megválaszolásával, aláírásával, majd a GVH-hoz történő benyújtásával tesz eleget. Az űrlap letölthető a GVH honlapjáról, valamint elérhető a GVH Ügyfélszolgálati Irodáján, illetve kérésre postai úton is elküldi a hivatal.

A GVH vizsgálóinak ügytípustól függően egy vagy két hónap áll rendelkezésükre annak elbírálására, hogy egy bejelentésben sérelmezett magatartással összefüggésben indokolt-e versenyfelügyeleti eljárás megindítása. A határidő indokolt esetben egy alkalommal, két hónappal meghosszabbítható. Ha a bejelentés alapján nem indul eljárás, akkor az erről hozott végzés ellen a bejelentő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordulhat jogorvoslatért.

• **A panasz**

Panasz benyújtásával mindenféle formai kötöttség nélkül lehet jelezni a hivatal felé, ha valaki a GVH hatáskörébe tartozó jogsértést észlel. A panasz mint beadvány-forma választásának előnye az egyszerűség, a formai és tartalmi kötöttségek hiánya, így egyebek mellett panasz lehet akár egy kézzel írt beadvány, levél, e-mail is. Ennek következménye ugyanakkor, hogy a panasz elbírálása is egyszerűbb eljárásban történik.

A panaszokat a GVH Ügyfélszolgálati Irodája előzetesen ellenőrzi: megnézi, hogy van-e, illetve volt-e a panasszal azonos tárgyú versenyfelügyeleti eljárás vagy bejelentés; kiszűri a névtelen, ismételt, illetve a hatáskör vagy hatály hiányában panaszokat; ha szükséges, információt kér a saját vagy más hatóság hatáskörének megállapításához; illetve átteszi a megfelelő hatósághoz a panaszt. Azok a panaszok, amelyek további kivizsgálást tesznek szükségessé, a szakmai irodákra kerülnek. A panasztevőt – amennyiben megadta megfelelő adatait – az Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztatja a beadványának sorsáról. Fontos megjegyezni azonban, hogy ha a panasz alapján nem indul versenyfelügyeleti eljárás, akkor a panaszos jogorvoslattal nem élhet.

A VERSENYSZABÁLYOK MEGSÉRTÉSE MIATTI IGÉNYEK MAGÁNJOGI ÉRVÉNYESÍTÉSE ÉS A KÖZÉRDEKŰ IGÉNYÉRVÉNYESÍTÉS

— Magánjogi jogérvényesítés

A versenytörvénybe (uniós versenyjogba), illetve az Fttv. rendelkezéseibe ütköző, s ekként **jogellenes magatartások** nemcsak a GVH által védeni hivatott közérdeket sérthetik, hanem **egyedi érdeksérelmeket (jellemzően kárt) is okozhatnak** a fogyasztók, a piaci szereplők vagy a jogsértéssel érintett más személyek számára. Így a jogsértések elkövetői ellen is kétféle módon lehet fellépni: egyrészt ha a közérdek védelme indokolja, a GVH versenyfelügyeleti eljárást indít, amelynek célja a jogsértés megszüntetése, továbbá indokolt esetben a jogsértés szankcionálása; másrészt az egyéni jogsérelmeket orvosolandó pedig közvetlenül **polgári pert indíthat az, aki a sérelmet elszenvedte**. Míg a közérdekű versenyhatósági eljárások célja a jogsértés megszüntetése, illetve indokolt esetben szankcionálása, az egyéni jogsérelmek orvoslására lehetőséget adó polgári peres eljárásban a bíróság közvetlenül kártérítést is megítélhet a sérelmet szenvedett félnek, illetve a szerződéses jog-

viszonyok alakítására is jogosult (így például szerződést hozhat létre a felek között, teljesítésre kötelezhet, vagy a versenykorlátozó szerződés jogellenességének megállapításán túl alkalmazhatja az érvénytelenség jogkövetkezményeit). A kartellek ár-felhajtó hatása következtében elszenvedett kár bizonyítását, s ily módon érvényesítését segíti a versenytörvény azon rendelkezése, miszerint – ellenkező bizonyításáig – úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százalékos mértékben befolyásolta (megdönthető vélelem).

— Közérdekű igényérvényesítés

A fogyasztók polgári jogi igényeinek érvényesítése iránt a GVH is indíthat pert, ha a jogsértő magatartás a fogyasztók széles, de meghatározható körét érinti. Ilyen perindításra a GVH azonban csak akkor jogosult, ha az adott jogsértés miatt a **versenyfelügyeleti eljárást már megindította**. A közérdekű igényérvényesítés ugyanakkor nem érinti a fogyasztónak azt a jogát, hogy a jogsértővel szemben a polgári jog szabályai szerint igényét önállóan érvényesítse.

Közérdekű igényérvényesítés esetén, ha a fogyasztók követelésének tartalma egyértelműen megállapítható, a GVH kérheti, hogy a bíróság ítéletében kötelezze a vállalkozást annak teljesítésére. Ellenkező esetben a GVH kérheti, hogy a bíróság állapítsa meg a jogsértés tényét a keresetben meghatározott valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal, amely megkönnyíti a fogyasztók esetleges egyedi igényérvényesítését.

VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG

A versenypártolás a GVH azon tevékenységeit foglalja magában, amelyekkel a hivatal a verseny érdekében igyekszik befolyásolni a különféle közpolitikák kialakítását és érvényesítését, ideértve a különféle szabályozásokat és egyéb állami döntéseket, egyedi adminisztratív lépéseket is. Ennek során a GVH él a versenytörvényben foglalt jogosítványokkal, hivatkozhat a versenyhez fűződő alkotmányos garanciákra, és fordulhat a nyilvánossághoz is.

A versenypártolási tevékenység egyik legfontosabb formáját a GVH-hoz egyeztetésre érkezett jogszabály-tervezetek, koncepciók véleményezése jelenti. A versenytörvény rendelkezése szerint a GVH minden olyan előterjesztést és jogszabály tervezetét véleményezi, amely a GVH feladat- és hatáskörét érinti. A tervezetek véleményezése során a GVH a versenypolitikai szempontok, érvek megjelenítésére törekszik: ehhez a szabályozással érintett piac versenyfeltételeit vizsgálja, a piacra lépési feltételek változása esetén azt mérlegeli, hogy a szabályozással elérni kívánt cél összhangban van-e a szabályozási eszközökkel, és azok nem fejtenek-e ki a várt eredményhez képest aránytalan versenykorlátozást.

A GVH a közigazgatási egyeztetés keretében folytatott versenypártolás mellett egyedi ügyekkel kapcsolatban is érvényesíti a verseny érdekeit. Ha valamely ügy körülményei szabályozási hiányosságra (esetleg túlszabályozásra), vagy más szerv eljárásában orvosolható jogsértő helyzetre utalnak, szignalizáció formájában jelzi az illetékes szervnek az általa észlelt problémát.

A versenytörvény arra is lehetőséget teremt a GVH-nak, hogy amennyiben a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntés jut a tudomására, a döntéshozó közigazgatási szervet felszólítsa döntése módosítására vagy visszavonására. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. A GVH felvilágosítást kérhet a megtámadott döntéshez hasonló tárgyú eljárásokban hozott döntésekről is.

A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE

A versenyfelügyeleti és a versenypártolási munka mellett a versenykultúra fejlesztése jelenti a GVH gazdasági verseny védelme érdekében végzett tevékenységének harmadik pillérét.

A versenykultúra és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztése elsősorban a verseny társadalmi elfogadottsága, a jogkövető magatartás, a versenybarát, illetve a tudatos fogyasztói döntéshozatalt biztosító szabályozási környezet elősegítése, valamint a fogyasztói tudatosság növelése érdekében a versennyel, a versenypolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal és annak védelmével kapcsolatos általános tájékoztatás növelését, továbbá a verseny, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozatal közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulást öleli fel. A GVH e tevékenységét kommunikációs kampányok, különböző ismeretterjesztő-tájékoztató kiadványok készítésével és kiadásával, szakmai rendezvények szervezésével, illetve támogatásával, idegen nyelvű szakkönyvek fordításával és megjelentetésével, továbbá oktatási és tudományos kutatási projektek pályázatok útján való támogatásával, valamint a versenykultúrát terjesztő és fejlesztő szervezetek munkájának (elsősorban szakmai) támogatásával kívánja biztosítani.

A GVH-n belül a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos munkák elvégzése, illetve koordinálása a főtitkár irányítása alatt álló, Versenykultúra-fejlesztési és Kommunikációs Iroda kifejezetten versenykultúra fejlesztésével foglalkozó munkatársainak feladata, de a munkában a hivatal valamennyi más munkatársa is szerepet vállal.

A GVH tevékenységével és működésével kapcsolatos további információk megtalálhatók a hivatal honlapján: **www.gvh.hu**

JOGSZABÁLYOK

— Magyar joganyagok:

- 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
- 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról
- 2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeleteről
- 2006. évi XCVIII. törvény a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segéd-eszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól
- 2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről
- 202/2011. (X. 7.) Korm. rendelet a szakosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
- 203/2011. (X. 7.) Korm. rendelet a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
- 204/2011. (X. 7.) Korm. rendelet a gépjármű utópiacra vonatkozó megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
- 205/2011. (X. 7.) Korm. rendelet a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
- 206/2011. (X. 7.) Korm. rendelet a kutatási és fejlesztési megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről
- 86/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet a technológia-átadási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről

— Európai Unió joganyagok:

- Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés
- A Tanács 1/2003/EK Rendelete a 81. és 82. cikk szerinti eljárásokról
- A Tanács 139/2004/EK Rendelete a vállalkozások összefonódásának ellenőrzéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/2004/EK Rendelete a fogyasztóvédelmi együttműködésről
- A Bizottság 330/2010/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról
- A Bizottság 461/2010/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a gépjármű-ágazatbeli vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról;
- A Bizottság 316/2014/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a technológiaátadási megállapodások csoportjaira történő alkalmazásáról;
- Az Európai Parlament és a Tanács 1169/2011/EU rendelete a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 1223/2009/EK rendelete a kozmetikai termékekről

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL SZERVEZETE

Kiadja a Gazdasági Versenyhivatal, 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

www.gvh.hu

Felelős kiadó: Tevanné dr. Südi Annamária

Kiadványterv: Vizi Balázs

Nyomda: Printmanager Kft.

Budapest, 2017. június Copyright © GVH

